

Nie Bądź Głuchy na Kulturę

Przeszło 100 tysięcy osób liczy mniejszość kulturowo-językowa w Polsce, która ze względu na barierę językową ma utrudniony dostęp do informacji i wielu aspektów życia społeczno-kulturalnego. Co więcej, zdecydowana większość urodziła się w Polsce, tutaj ma swoje korzenie, rodzinę i przyjaciół. Przedstawiciele tej mniejszości mają obywatelstwo polskie i obchodzą te same święta co statystyczny Polak. Kim są? To Głusi.

Mało kto zdaje sobie sprawę z tego, że język polski dla Głuchych jest językiem obcym. Pierwszym, można powiedzieć – „ojczystym” językiem jest dla nich PJM (polski język migowy) – przestrzenny, w pełni skodyfikowany sposób komunikacji, wykorzystujący nie tylko ruchy rąk, ale też mimikę i postawę całego ciała. Posługuje się nim nikty procent słyszących. Życie i funkcjonowanie w świecie przystosowanym do potrzeb „dźwiękowców” nie jest łatwe. Niełatwe jest też wyrażanie siebie – swoich potrzeb, emocji, refleksji - w języku rozumianym w bardzo wąskich kręgach. I tu rozwiązaniem może być szeroko pojmowana aktywność artystyczna.

Projekt Nie Bądź Głuchy na Kulturę

Punktem wyjścia dla przełamywania barier powinno być ustalenie ich przyczyn. Tak właśnie, dzięki inspiracji partnera projektowego - firmy **Far Beyond Business**, narodził się pomysł projektu **Nie Bądź Głuchy na Kulturę**. Aby kompleksowo przeanalizować temat barier i możliwości Głuchych w kontekście życia artystyczno-kulturalnego w Polsce, za konieczne uznano przyjęcie trzech perspektyw badawczych.

Pierwsza z nich ukierunkowana jest na **instytucje kultury i organizacje pozarządowe**. Uzyskanie informacji zwrotnych o tym, czy są one przyjazne głuchej mniejszości, pozwoli przedsięwziąć w przyszłości stosowne działania. Druga koncentruje się na **analizie potrzeb Głuchych** – ich postaw, motywacji i świadomości w sferze artystyczno-kulturalnej. Trzecia z kolei skupia się na samej **twórczości artystycznej osób niesłyszących** – przede wszystkim na sztukach wizualnych (malarstwo, rzeźba, grafika, fotografia) i motorycznych (teatr gestu, pantomima, taniec).

Dzięki środkom z **Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego**, możliwe było objęcie badaniami całego kraju. Ze wszystkich województw napłynęły raporty i sprawozdania dotyczące działalności wybranych instytucji i organizacji. Przeprowadzono kilkaset wywiadów indywidualnych oraz

fot. Kamili Baś

fokusowych - w formie dyskusji grupowej (wywiady z Głuchymi rzecz jasna odbywały się w języku migowym).

Jeśli chodzi o twórczość niesłyszących, poddano ją analizie semiotycznej. Zorganizowanie Festiwalu Poezji Miganej w Krakowie oraz Laboratorium Kultury Głuchych w Katowicach umożliwiło analizę takich form twórczości jak pantomima czy poezja migowa.

Co dalej?

Na zebraniu i upowszechnieniu szerokiej publiczności komplementarnych danych odnośnie uczestnictwa głuchej mniejszości w życiu kulturalno-artystycznym projekt się nie kończy. Zamysłem FMU jest dać początek **zmianom na korzyść niesłyszących twórców i odbiorców sztuki**. Ewa Mazurek, jedna z założycielek Fundacji, podkreśla, że:

“Nie należy się bać współpracy z głuchymi artystami. Ich percepcja świata znacznie różni się od percepcji większości z nas – a to jest w sztuce bardzo cenne. Nawet, jeżeli obawiamy się bariery komunikacyjnej, to przecież język sztuki jest uniwersalny.”

Obecnie przygotowywany jest raport o wynikach projektu. Warto tu zaznaczyć, że będzie on zawierał osobną część (tzw. snapshot) dla podmiotów kultury, osobną dla mniejszości głuchych i osobną dla mediów. Raporty te zostaną przygotowane w trzech językach: polskim, angielskim i PJM i udostępnione na stronie www.kulturagluchych.pl.

O Fundacji

Analiza szans i barier względem uczestnictwa Głuchych w życiu kulturalno-artystycznym wydaje się naturalnym następstwem dotychczasowych działań **Fundacji Między Uszami**. Krakowska Fundacja Rozwoju Edukacji Niesłyszących im. Marka Mazurka „Między Uszami” działa od 2005 roku. Realizuje przede wszystkim projekty edukacyjne dla niesłyszącej młodzieży, promuje innowacyjny program nauczania z SignWriting i angażuje się w przełamywanie barier w ośrodkach zdrowia i kultury. Od początków istnienia jej celem było uwrażliwianie słyszącej części społeczeństwa na problemy Głuchych i promowanie idei dwujęzyczności.

MIĘDZY USZAMI
KRAKOWSKA FUNDACJA ROZWOJU
EDUKACJI NIESŁYSZĄCYCH
IM. MARKA MAZURKA

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA
NARODOWEGO